

Regering *van* Aruba

Ministerie van Financiën
en Overheidsorganisatie
L.G.Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900

Uitvoerings Rapportage

4e Kwartaal 2016

Colofon

Titel: Uitvoeringsrapportage 4^e kwartaal 2016

Samengesteld door: Directie
Financiën

Bronnen: E1, PSA, SAP, voorlopige cijfers collectieve sector

Datum: 10 februari 2017

Disclaimer

De in deze rapportage gehanteerde cijfers zijn de resultaten afkomstig uit 's Lands centrale financiële administratie. Bij de opstelling van deze kwartaalrapportage is rekening gehouden met het volgende:

- De kosten zijn zo volledig mogelijk verwerkt en de middelen op basis van de werkelijke realisaties per 31 december 2016. De kosten voortvloeiend uit nog te ontvangen facturen en afrekeningen, die voor zover nog niet in de centrale administratie zijn opgenomen, zijn op basis van een zorgvuldige schatting verwerkt in deze rapportage;
- Ontvangsten uit aflossingen studieleningen worden in de kapitaaldienst op basis van de werkelijke ontvangsten verantwoord;
- De toegepaste cijfermatige opstelling is conform de begrotingsopstelling, mits anders vermeld;
- De rapportage betreft de uitvoering van de begroting van de ministeries van het Land conform de Landsverordening Instelling Ministeries 2014 (c.q. overheid conform enge definitie);
- Deze URK4-2016 is op basis van de financiële administratie opgesteld en geeft een realistisch beeld van de bedragen zoals die in de jaarrekening gepresenteerd zullen worden.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Disclaimer	3
Samenvatting	5
1. Nieuwe bestuurlijke besluiten 2016	8
2. Realisatie begroting 2016	9
2.1. Realisatie exploitatierekening.....	9
2.2. Realisatie kapitaalrekening	17
3. Meerjarig begrotingsbeleid	19
3.1 Vooraf	19
3.2 Voortgangsresultaten	19
4. Financiering en schuldbeleer	20
4.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid.....	20
4.2. Schuldstand	20
4.3. Schuldendienst per 31 december 2016	22
4.4 Kortlopende schulden	23
5. Stand van zaken van het financieel beheer	24
6. Liquiditeitsoverzicht	28
6.1. Inleiding	28
7. Collectieve Sector	29

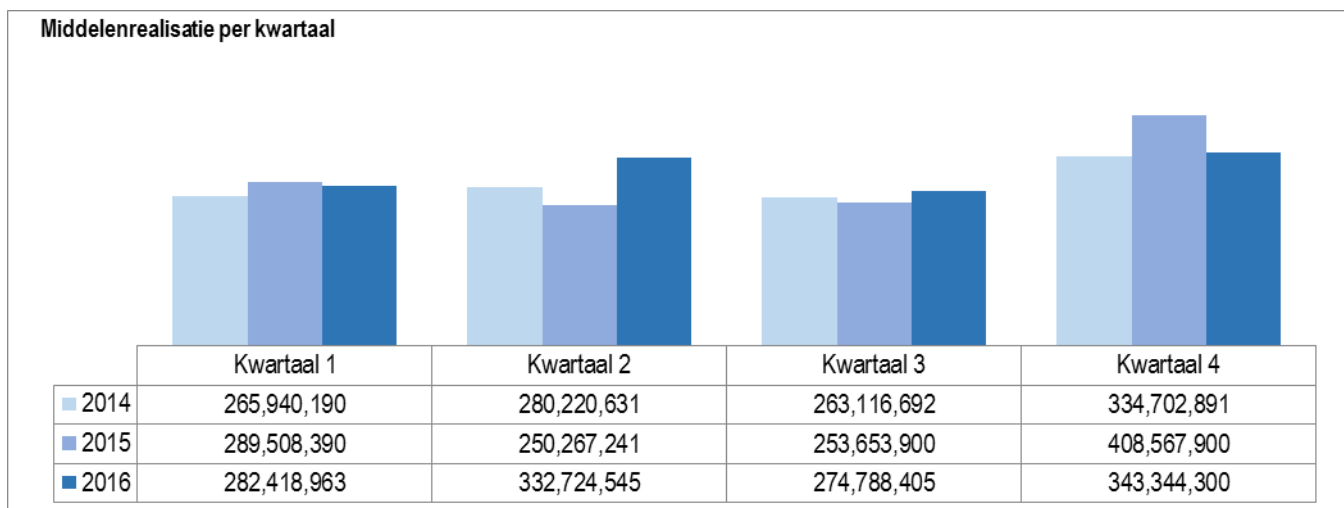
Samenvatting

Hierbij de uitvoeringsrapportage over het 4^e kwartaal van de Landsbegroting 2016. Doelstelling van deze uitvoeringsrapportage is om informatie aan de Ministerraad en de Staten van Aruba te verschaffen ten aanzien van de begrotingsuitvoering, de middelen- en uitgavenrealisatie, de realisatie van de kapitaaldienst, financiering en het schuldbeheer. Verder wordt ook informatie verschaft over de liquiditeitspositie en de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het financieel beheer. Deze rapportage kan derhalve ook aan overige stakeholders met betrekking tot de openbare financiën van het Land worden voorgelegd.

Het Land heeft over 2016 ruim Afl. 1,233 miljoen aan middelen gerealiseerd. De grootste middelensoorten zijn de directe en indirecte belastingen die respectievelijk 47.8% % en 34.8% van de totale middelen bedroegen oftewel 82% totaal. Ten opzichte van voorafgaand jaar zijn de middelen met Afl. 31,3 miljoen oftewel 2,6% toegenomen. Deze toename ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar is voornamelijk veroorzaakt door stijging in de directe belastingontvangsten (3.7%), indirecte belastingen (3.1%), Rechten, boeten & overige (30,5%) en een toename in niet-belastingopbrengsten van 10,9%. Ten opzichte van de voor het jaar 2016 vastgestelde begroting zijn de begrote middelen voor 97.9% gerealiseerd. Indien de realisatie van de grootste middelensoorten met elkaar worden vergeleken kan worden gesteld dat de groep directe belastingen veel beter presteerde dan de indirecte belastingen. Terwijl de begrote directe belastingen met 1.9% zijn overschreden, zijn de indirecte belastingen met 9.5% onderschreden ten opzichte van de begroting. Laatstgenoemde heeft met name met tegenvallers te maken op gebied van invoerrechten, accijnzen op sigaretten, bier en BBO-ontvangsten.

Onderstaande grafiek presenteert de realisatie van de middelen per kwartaal over de afgelopen drie jaren. De middelen lieten in 2015 een groei van Afl. 58 miljoen (5%) ten opzichte van het voorgaande jaar zien, terwijl de groei in 2016 Afl. 31,3 miljoen bedroeg (3%).

Grafiek I: Vergelijking middelenrealisatie per kwartaal 2014 - 2016 in Afl.

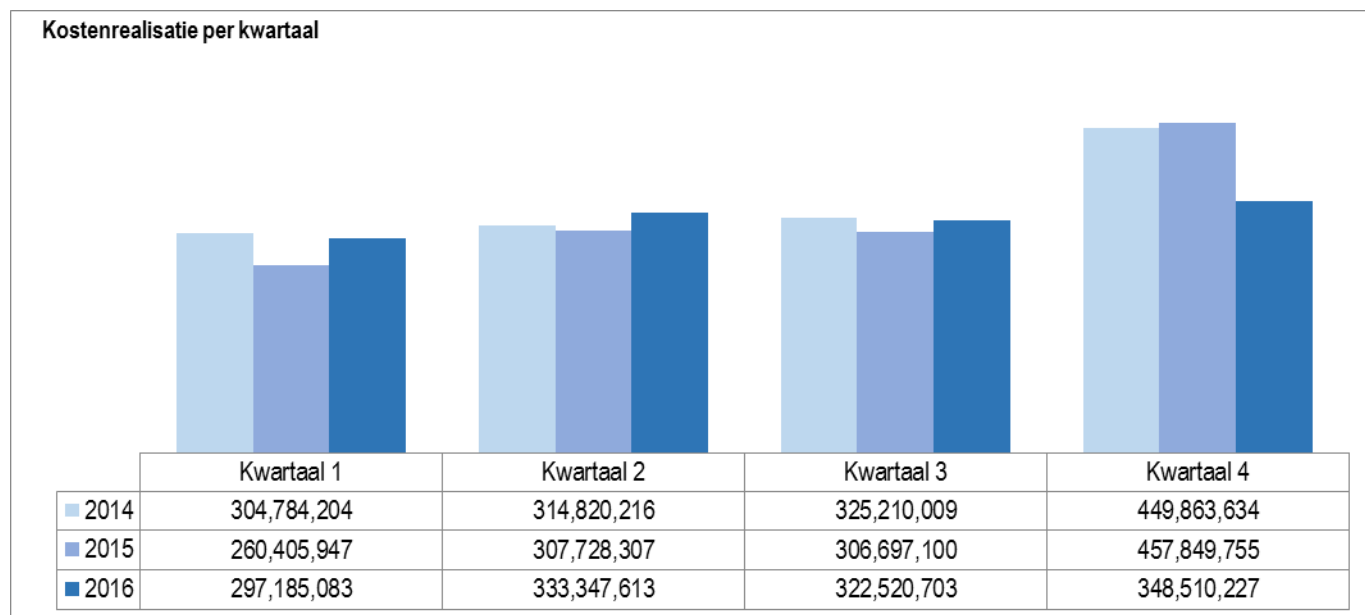
*Cijfers zijn cf. jaarrekeningen 2014 en 2015.

**Bron: Directie Financiën

Aan de kostenkant is sprake van Afl. 1,344 miljoen aan kosten welke Afl. 19 miljoen minder bedragen dan de begroting 2016. De grootste kostensoorten zijn de personeelskosten (27.4%), de rentekosten (16.2%) en de kosten gelieerd aan verstrekte subsidies (14.7%). De lagere uitgaven zijn met name het gevolg van een lichte onderschrijding in de personeelskosten van Afl. 2,2 miljoen (0.6%), een onderschrijding van Afl. 11.4 miljoen (6.7%) binnen de categorie goederen en diensten, en een onderschrijding van Afl. 4 miljoen (3.2%) aan kosten uit hoofde van overdrachten binnenland.

Onderstaande grafiek presenteert de kostenontwikkeling per kwartaal (exclusief afschrijvingen) over de afgelopen drie jaren. De kosten zijn in vergelijking met 2014 met ruim Afl. 93 miljoen afgenomen.

Grafiek II: Vergelijking kostenrealisatie per kwartaal 2014 - 2016 in Afl.*

*Kosten zijn exclusief afschrijvingskosten. Cijfers zijn cf. jaarrekeningen 2014 en 2015.

**Bron: Directie Financiën

Het voorlopige exploitatieresultaat per 31 december 2016 bedraagt - Afl. 110,5 miljoen. Het exploitatietekort conform de jaarrekening 2015 bedroeg - Afl. 163,3 miljoen. Er is aldus sprake van een verdere verlaging van het exploitatietekort met Afl. 52,8 miljoen. In hoofdstuk 2 is een nadere toelichting per middelen- en kostensoort opgenomen.

Ten aanzien van de ontvangsten op de kapitaaldienst is de realisatie gelijk aan 88.8% van hetgeen begroot tegenover een realisatie van de uitgaven van 81.3%. Het voorlopige resultaat op de kapitaaldienst per 31 december 2016 bedraagt Afl. 10,3 miljoen.

Tabel 1 geeft de kerncijfers van de financiering en het schuldbeheer weer. Middels de Landsverordening 12 februari 2016 AB.no.5, artikel 2, is voor het jaar 2016 een financieringsbehoefte vastgesteld van Afl. 312,2 miljoen. Gedurende het tweede kwartaal is een buitenlandse lening gesloten ten bedrage van USD 100 miljoen (Afl. 180 miljoen) en eind september is een staatsobligatie op de binnenlandse markt uitgeschreven van Afl. 132,2 miljoen. De minister van Financiën en Overheidsorganisatie heeft hiermee conform de in artikel 2 van de begroting opgenomen machtiging tot financiering gehandeld.

De suppletoire begroting 2016 is in december 2016 vastgesteld waarin de financieringsbehoefte voor het begrotingsjaar naar beneden werd bijgesteld (Afl. 307 miljoen). Met deze ontstane financiële ruimte, is onder andere het tekort van het AZV over het jaar 2015 van Afl. 6,2 miljoen betaald, zonder beroep te hoeven doen op een separate machtiging voor financiering van het tekort van het AZV.

De schuldstand bedraagt, inclusief latente schulden, aan het einde van het 4e kwartaal Afl. 4,021.3 miljoen, waarvan Afl. 3.921,1 miljoen aan leningen.

In september 2016 zijn nieuwe BBP-prognoses door de Centrale Bank van Aruba (CBA) uitgebracht in haar gepubliceerde "Economic Outlook". In deze URK4-2016 rapportage is het aldus gepubliceerde BBP van Afl. 4,754.7 miljoen gehanteerd. Het berekende financieringstekort voor de gehele collectieve sector, op basis van voorlopige cijfers per ultimo 2016, bedraagt - 2,0%. Hiermee voldoet Land Aruba aan de tekortnorm van - 2,0% voor het jaar 2016 zoals gesteld in art. 14 LAft.

Tabel I: Kerncijfers financiering en schuldbeheer

Bedragen in Afl.x1 mln.	t/m 31 dec 2016	Begroot 2016	Jaarrekening 2015
Land Aruba			
Financieringsbehoefte	-313.4	-307.0	-273.1
Aflossingen	213.3	209.1	176.5
Financieringstekort Land Aruba	-100.2	-97.9	-96.6
Collectieve sector			
Financieringstekort Collectieve sector	-95.3		
Tekort t.o.v. BBP 4e kw. '16 Afl. 4,754.7 mln.	-2.0%		

*Bron: Directie Financiën

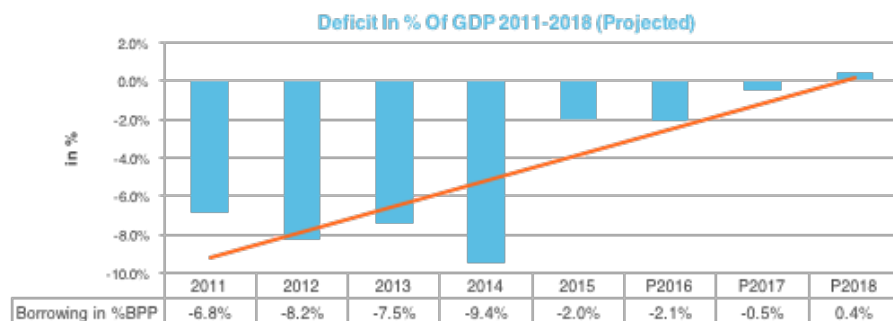
**Collectieve Sector: o.b.v. voorlopige cijfers exploitatieresultaat deelnemende. Zie verder hoofdstuk 7.

*** Financieringstekort Collectieve Sector op basis van de exploitatietekorten entiteiten plus het financieringstekort Land in enge zin.

In hoofdstuk 5 zijn de positieve vorderingen op het gebied van het financieel beheer opgenomen. De belangrijkste vorderingen zijn dat voor het eerst in 30 jaren sprake is geweest van een volledige begrotingscyclus binnen een kalenderjaar inclusief de verantwoording en vaststelling. De begroting 2017 van de ministeries van het Land, de Colleges van Staat zijnde Staten van Aruba, Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) en de Raad van Advies, het Landsbedrijf DOW en het begrotingsfonds TPEF zijn door de Staten in november 2016 goedgekeurd en vastgesteld. Daarnaast heeft tijdige goedkeuring en vaststelling van Landsverordening tot wijziging van de begrotingsverordening 2016 plaatsgevonden. Ook is sprake geweest van een tijdige goedkeuring en vaststelling van de Landsverordening tot vaststelling van het saldo van de jaarrekening 2015. Aldus is volledig voldaan aan de Comptabiliteitsverordening en de LAft.

Conclusie:

De reeds in 2015 geformuleerde doelstelling om te komen tot een meer evenwichtig begrotings- en financieringsbeleid is ook in 2016 structureel doorgezet. De samenwerking tussen het bestuurlijke en ambtelijke (uitvoerings) apparaat en nauwlettende monitoring van zowel de middelen als de kosten is in 2016 verder en beter geborgd. De middelen over 2016 zijn in vergelijking met 2015 met 2,6% toegenomen en de kosten zijn met 1,5% afgenomen. Langs de lijnen van een tekort van 0,3% ultimo het 1^e kwartaal 2016, 0,5% ultimo het 2^e kwartaal 2016, 1,53% per ultimo 3^e kwartaal 2016, een onvoorziene verlaging van het BBP door de CBA in het 3^e kwartaal 2016, is evenwel per ultimo 2016 de tekortnorm van 2,0% behaald conform de begroting (en LAft norm).

Source: Ministry of Finance, Aruba

Bij het bereiken en behalen van deze tekortnormen is met inachtneming van de door de toezichthouder gedane aanbevelingen en door ons onderkende aandachtspunten, nadrukkelijk gezocht en gewerkt naar een zo behoedzaam mogelijke samenhang tussen de begrotings(uitvoering), de macro-economische effecten en de sociaal-maatschappelijke effecten in Aruba. De verbeterde compliance tezamen met de incidentele middelen uit de afwikkeling met Valero hebben de noodzaak voor aanvullende maatregelen – zoals verhoging van tarieven dan wel invoering van nieuwe heffingen – overbodig gemaakt.

1. Nieuwe bestuurlijke besluiten 2016

Op 1 december 2016 heeft de Staten de ontwerp- landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2017 goedgekeurd. Op 22 december 2016 heeft de Staten van Aruba de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordeningen van 9 februari 2016 tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2016 en de ontwerp- landsverordening tot vaststelling van het saldo van de exploitatierekening over het dienstjaar 2015 goedgekeurd. Hiermee is het gehele begrotingscyclus van vaststellen, uitvoeren en verantwoorden binnen een dienstjaar met succes doorlopen en afgerond. Daarnaast heeft de regering kennis genomen van het advies van het CAft op de uitvoeringsrapportage over het 3de kwartaal van het begrotingsjaar 2016

2. Realisatie begroting 2016

2.1. Realisatie exploitatierekening

Tabel 2.1 geeft het voorlopige exploitatiesaldo van het Land weer per 31 december 2016. Het Land heeft over deze periode Afl. 1,233.3 miljoen aan middelen geïncasseerd, waarvan Afl. 1.018 miljoen aan belastingopbrengsten. De directe en indirecte belastingen vormen respectievelijk 47.8% en 34.7% van de totale opbrengsten. De totale kosten over dezelfde periode bedroegen Afl. 1,344 miljoen of 98.6% van de begroting. De grootste kostencategorieën zijn de personeelskosten en de rentelasten die respectievelijk 27.4% en 16.2% van de totale uitgaven voor hun rekening nemen. Het voorlopige exploitatieresultaat per 31 december 2016 bedraagt **-Afl. 110,5 miljoen**. Hierdoor is sinds het jaar 2013 een structureel dalende lijn in de exploitatietekorten zichtbaar. Indien het resultaat van 2016 met dat van het voorafgaande jaar wordt vergeleken is er sprake van een verbeterd resultaat van Afl. 52,8 miljoen.

Deze verbetering is het resultaat van de toename van de middelen met Afl. 31,3 miljoen en daarnaast een daling in de kosten van Afl. 21,5 miljoen. De middelentoename is bij alle rubrieken waarneembaar, behalve bij de retributies, leges & rechten (-Afl. 16,2 miljoen) en overige ontvangsten (-Afl. 10,1 miljoen).

In vergelijking met voorgaand jaar zijn alle kostensoorten lager gerealiseerd, behalve de kosten voor rente LV&VV die Afl. 17,7 miljoen hoger zijn dan in 2015 en overdrachten buitenland die ogenschijnlijk Afl. 17,3 miljoen hoger zijn.

Bij de overdrachten buitenland heeft een verschuiving ten opzichte van vorig jaar plaatsgevonden voor de uitgaven voor de kustwacht; deze waren vorig jaar begroot en gerealiseerd in de rubriek goederen en diensten.

Tabel 2.1: Exploitatieresultaat per 31 december 2016

Middelen	t/m 31 dec 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	589,391,687	578,200,000	101.9%
Indirecte belastingen	428,815,158	473,700,500	90.5%
Retributies, leges & rechten	28,670,508	24,672,200	116.2%
Rechten, boeten & overig	48,060,870	46,993,000	102.3%
Rente	538,928	421,000	128.0%
Niet-belastingopbrengsten	76,043,592	73,473,300	103.5%
Landsbedrijven en fondsen	11,637,120	12,028,000	96.8%
Overige ontvangsten	50,118,349	50,136,800	100.0%
	1,233,276,212	1,259,624,800	97.9%

Kosten	t/m 31 dec 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Personeel	368,647,790	370,815,500	99.4%
Werkgeversbijdragen	94,915,883	94,173,800	100.8%
Goederen en diensten	158,242,253	169,610,400	93.3%
Rente LV & VV	217,915,433	215,404,000	101.2%
Subsidies	197,261,468	202,360,700	97.5%
Overdrachten Binnenland	124,358,655	128,403,400	96.8%
Overdrachten Buitenland	19,154,617	20,165,700	95.0%
Bijdragen en afschrijvingen	163,275,448	161,844,400	100.9%
	1,343,771,547	1,362,777,900	98.6%

Exploitatieresultaat	(110,495,335)	(103,153,100)	107.1%
-----------------------------	----------------------	----------------------	---------------

*Bron: Directie Financiën

In de volgende twee paragrafen volgt gedetailleerde informatie per middel- en kostensoort.

2.1.1 Middelen per ultimo 4e kwartaal

Onderstaande tabellen presenteren de realisatie van de middelen per 31 december 2016. Op basis van de cijfers kan worden vastgesteld dat de realisatie van de middelen slechts 2% onder de begroting zijn gebleven. Hieronder een toelichting per middelensoort.

Tabel 2.2: Middelenrealisatie per 31 december 2016 in Afl.

Middelen	t/m 31 dec 2016	t/m 31 dec 2015	Begroot	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	589,391,687	568,223,538	578,200,000	101.9%
Indirecte belastingen	428,815,158	415,842,237	473,700,500	90.5%
Retributies,leges & rechten	28,670,508	44,892,892	24,672,200	116.2%
Rechten, boeten & overig	48,060,870	36,833,216	46,993,000	102.3%
Rente	538,928	2,216,950	421,000	128.0%
Niet-belastingopbrengsten	76,043,592	68,557,698	73,473,300	103.5%
Landsbedrijven en fondsen	11,637,120	5,248,906	12,028,000	96.8%
Overige ontvangsten	50,118,349	60,181,944	50,136,800	100.0%
	1,233,276,212	1,201,997,381	1,259,624,800	97.9%

*Bron: Directie Financiën.

**Vergelijkende cijfers op basis van de jaarrekening 2015.

Directe belastingen:

De gerealiseerde directe belastingen per 31 december 2016 bedragen Afl. 589,4 miljoen, wat 1.9% meer is dan werd begroot. Ten opzichte van het jaar 2015 werd Afl. 21,2 miljoen (3,7%) meer aan directe belastingen geïnd.

Tabel 2.3: Realisatie directe belastingen per 31 december 2016 in Afl.

Omschrijving	t/m 31 dec 2016	t/m 31 dec 2015	Begroot	% Begrotings-uitputting
Loonbelasting	261,267,615	247,618,572	270,000,000	96.8%
Inkomstenbelasting	(8,284,612)	791,723	-	-
Rente belastingvordering	5,388,183	5,231,111	4,000,000	134.7%
Vervolging nat. persoon	-	-	100,000	0.0%
Winstbelasting	238,417,057	237,408,163	199,500,000	119.5%
Dividenbelasting	3,886,985	2,960,590	6,000,000	64.8%
Grondbelasting	42,894,582	34,419,165	59,500,000	72.1%
Successie-/overgangsb. l.	1,138,763	1,126,261	300,000	379.6%
Overdrachtsbelasting	19,842,052	17,090,656	14,500,000	136.8%
Motorrijtuigenbelasting	23,135,709	20,311,208	22,300,000	103.7%
Zegelbelasting	1,705,353	1,266,089	2,000,000	85.3%
	589,391,687	568,223,538	578,200,000	101.9%

*Bron: Directie Financiën

**Vergelijkende cijfers op basis van de jaarrekening 2015.

Per saldo werd de begroting van de directe belastingen 2016 met 1.9% overtroffen. Bovenstaande tabel geeft de vergelijking met 2015 aan, waar ondanks enkele tegenvallers op een aantal directe belastingsoorten vooruitgang op de inning is geboekt. Aan loonbelasting werd in 2016 Afl. 8,7 miljoen (3,2%) minder dan begroot geïnd (tegenover een stijging van 13,6 miljoen, 5,5% ten opzichte van 2015). De categorie inkomstenbelasting vertoont voorts een restitutie van circa Afl. 8,3 miljoen vanwege

inhaalacties bij de afhandeling van reeds ingediende aangiften inkomstenbelasting. De ontvangsten uit hoofde van grondbelasting zijn lager dan begroot omdat de kohieren vanwege IT-technische knelpunten later in het jaar zijn gedraaid. Als keerzijde van de tegenvallers is er sprake van een aanzienlijk hoger dan begrote realisatie van de winstbelasting. Onderstaande tabel geeft een specificatie weer van de gerealiseerde winstbelasting per kwartaal.

Tabel 2.4: Specificatie realisatie winstbelasting

<i>Bedragen in Afl.</i>	<i>WB</i>	<i>VAS</i>	<i>Totaal WB</i>
Q1	22,779,000	27,378,000	50,157,000
Q2	17,274,000	81,582,000	98,856,000
Q3	31,036,000	5,553,000	36,589,000
Q4	14,215,000	38,600,000	52,815,000
t/m 31 december 2016	85,304,000	153,113,000	238,417,000

*Bron: Departamento di Impuesto

De ontvangsten met betrekking tot de winstbelasting hebben de begroting met 19,5% overtroffen. De reden hiertoe is met name het structureel karakter van de voldoening op aangifte systeem ("VAS"), waarmee nu na twee jaren duidelijk is geworden dat deze de compliance verder verbetert. Additioneel werden ook winstbelastingaanslagen over andere boekjaren ingevorderd die onderdeel uitmaken van bijzondere invorderingsacties. Ter zake wordt verwezen naar tabel 3.1 in hoofdstuk 3 waarin de invorderingsacties als onderdeel van de meerjarige beleidskeuzes zijn gepresenteerd.

Indirecte belastingen:

Tabel 2.5 presenteert de realisatie van de indirecte belastingen per 31 december 2016 in vergelijking met de realisatie van 2015 en de vastgestelde begroting 2016. De gerealiseerde indirecte belastingen bedragen Afl. 428,8 miljoen (90,5% van de begroting). Ten opzichte van 2015 is er sprake van aanzienlijke groei aan indirecte belastingen van Afl. 12,9 miljoen.

Tabel 2.5: Realisatie indirecte belastingen 31 december 2016 in Afl.

<i>Omschrijving</i>	<i>t/m 31 dec 2016</i>	<i>t/m 31 dec 2015</i>	<i>Begroot</i>	<i>% Begrotings-uitputting</i>
Invoerrechten	163,638,271	163,275,000	192,700,000	84.9%
Accijns gedestilleerd	22,837,097	22,671,000	21,600,000	105.7%
Accijns sigaretten	9,017,797	11,925,000	14,400,000	62.6%
Accijns bier	27,204,188	27,603,000	28,500,000	95.5%
Accijns minerale olien	72,766,000	58,990,000	63,000,000	115.5%
B.B.O.	94,061,327	93,525,744	112,000,000	84.0%
Zegelbelastingen	16,861	27,654	50,500	33.4%
Dienstverlening IUD	2,263,146	2,569,000	2,750,000	82.3%
Vergunningen	24,016,653	23,333,673	25,400,000	94.6%
Milieubelasting op hotels e.a.	11,969,215	10,884,423	12,800,000	93.5%
Milieubel. op verhuur voertuig	1,024,603	1,037,743	500,000	204.9%
	428,815,158	415,842,237	473,700,500	90.5%

*Bron: Directie Financiën

Ten overvloede wordt vermeld dat de inning van de indirecte belastingen verdeeld is over verschillende overheidsdiensten. De eerste vijf indirecte belastingsoorten, de zegelbelasting en de inkomsten uit hoofde van dienstverlening IUD worden door de Douane geïnd, terwijl de overige indirecte belastingsoorten door de Departamento Di Impuesto worden geïnd.

Ondanks een lichte stijging van Afl. 0,4 miljoen in de realisatie van de invoerrechten ten opzichte van het voorafgaande jaar, blijft de Douane aan het einde van het jaar 2016 achter op de realisatie van de vastgestelde begroting. Oorzaken zijn geanalyseerd op met name de nog niet volledige doorvoering van de compliance in combinatie met een vertraagde verbetering van de aansturing. Daarnaast identificeerde de Douane ook een aantal integriteitskwesaties bij de aangiftes waarvan het onderzoek meer tijd vergt dan was voorzien. Om voornoemde kwesaties het hoofd te kunnen bieden is de containerscan weer in gebruik genomen. Verder wordt aan het 'Voluntary Compliance Program' (VCP) gewerkt. Het VCP is een module die binnen de applicatie ASYCUDA al bestaat maar die nog niet helemaal is geïmplementeerd. Deze activiteit zal verder in hoofdstuk 5 van dit document nader worden toegelicht.

Per ultimo 2016 constateren wij ook een lichte stijging van ruim Afl. 0,2 miljoen bij de middelensort 'accijnz gedestilleerd' ten opzichte van vorig jaar. Daarentegen laten de inkomsten van accijnzen op sigaretten en bier een afname zien. De grootste importeur van sigaretten gaf aan dat hun verkoopcijfers een dalende trend laten zien, welke een mogelijk gevolg is van de bewustheids campagne.

Accijnzen op minerale oliën zijn ten opzichte van 2015 fors toegenomen (met Afl. 13,8 miljoen) waardoor de begroting voor het jaar 2016 met 15,5% is overtroffen. In de kern betreft dit een meerjarige correctie omdat van Valero achterstallige accijnzen uit voorgaande jaren van Afl. 21 miljoen zijn ontvangen in 2016.

Ondanks de lichte stijging in de BBO-ontvangsten met Afl. 0,5 miljoen ten opzichte van het jaar daarvoor, werd het gewenste resultaat zoals opgenomen in de begroting 2016 niet behaald. Een analyse naar de compliance (samenhang met onder andere de winstbelasting) moet in 2017 meer inzicht hierin geven.

Retributies, leges & rechten:

Tabel 2.2 geeft voor deze opbrengsten een afname van Afl. 16,2 miljoen aan ten opzichte van voorgaand jaar. Zoals in de vorige kwartaalrapportages reeds vermeld heeft deze afname te maken met de verzelfstandiging van het Landslaboratorium (in de FSMLA), waardoor de opbrengsten uit haar activiteiten niet langer in de begroting van het Land zijn opgenomen.

Retributies, leges & rechten zijn ten opzichte van de begroting 2016 voorlopig gerealiseerd voor Afl. 28,7 miljoen; een toename van Afl. 4 miljoen. De hogere realisatie is toe te schrijven aan precario-ontvangsten van de DIP ad Afl. 4,8 miljoen, die voor Afl. 0,5 miljoen in de begroting waren opgenomen. De Departamento Transporte Publico (DTP) boekte een realisatie van Afl. 0,9 miljoen tegenover een begroting van Afl. 0,6 miljoen. Ook Dimas heeft meer middelen gerealiseerd (+Afl.0,7 miljoen) dan begroot.

Rechten, boeten & overig:

De voorlopige realisatie van deze middelensort in vergelijking met 2015 geeft een toename van Afl. 11,2 miljoen aan. In 2016 is er een extra opbrengst van Afl.2 miljoen verantwoord als vergoeding van gebruikte voorraden van het Landslaboratorium door de nieuwe stichting FSLMA. In dit kader is ook een hoger bedrag gerealiseerd uit hoofde van teruggevorderde salarissen ten bedrage van Afl. 1,4 miljoen. Tevens werden extra inkomsten (Afl. 5,6 miljoen) geboekt uit hoofde van een afgewikkelde rechtszaak. De realisatie Rechten, boeten & overig van Afl. 48,1 miljoen is ad Afl.1,1 miljoen hoger dan begroot.

Rente:

De voorlopige gerealiseerde rentemiddelen per 31 december 2016 bedragen ruim Afl. 0,5 miljoen en hebben daarmee de begroting van Afl.0,4 miljoen behaald. Ten opzichte van het jaar daarvoor zijn de opbrengsten van dit jaar afgenomen met Afl.1,7 miljoen. De gefactureerde rente in 2015 heeft betrekking op de verstrekte lening aan IMSAN. In 2016 is de lening overeenkomst aangepast waarin nieuwe modaliteiten zijn opgenomen.

De resterende rentemiddelen hebben betrekking op de facturering van rente op verstrekte (studie-)leningen en overige rente ontvangsten.

Niet- belastingopbrengsten:

De voorlopige realisatie van de niet-belastingopbrengsten bedroeg per ultimo 2016 Afl. 76 miljoen oftewel 104% van de begroting. De erfpachten zijn gerealiseerd voor Afl. 24,4 miljoen (+Afl.2,8 miljoen), terwijl aan toeristenheffing Afl. 2,1 miljoen meer is geïnd voor een totaalbedrag van Afl. 6,6 miljoen.

De dividenduitkeringen zijn gerealiseerd conform begroting, met dien verstande dat Setar Afl. 2,5 miljoen meer heeft uitgekeerd dan begroot en de Centrale Bank Afl. 0,3 miljoen meer heeft uitgekeerd dan begroot.

Ten opzichte van de jaarrekening 2015 zijn de niet-belasting opbrengsten toegenomen met Afl. 7,5 miljoen. Hogere opbrengsten zijn waar te nemen bij: uitkering deelnemingen (+Afl. 5.2 miljoen) en erfpachtrechten (+Afl.3,3 miljoen).

Landsbedrijven en fondsen:

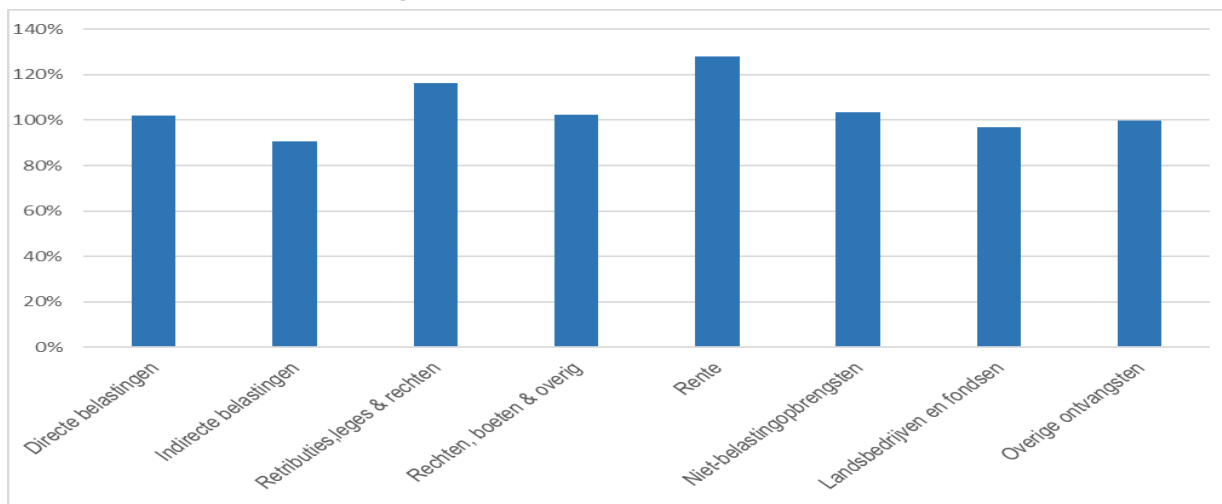
De realisatie van de landsbedrijven en fondsen bedraagt per ultimo 2016 Afl. 11,6 miljoen (een realisatie van 97% van de begroting). Deze ontvangsten hebben voornamelijk te maken met interne verrekeningen en doorbelastingen tussen de overheidsdiensten.

Overige:

De gerealiseerde overige ontvangsten bedragen per einde van het jaar Afl. 50,1 miljoen en zijn daarmee conform de begroting. Dit bedrag is volledig toe te schrijven aan ontvangen deviezenprovisie.

Onderstaande grafiek illustreert de middelenrealisatie uitgedrukt in procenten

Grafiek 2.1: Middelen realisatie uitgedrukt in procenten:

*Bron: Directie Financiën

2.1.2. Kosten per ultimo 4e kwartaal

De totale uitgaven per 31 december 2016 bedragen vooralsnog Afl. 1.343,7 miljoen; een realisatie van 98.6% ten opzichte van de begroting. Tabel 2.6 geeft per hoofdkostensoort de gerealiseerde kosten met vergelijkende cijfers uit dezelfde periode van het voorafgaande jaar en ten opzichte van de vastgestelde begroting weer. Daarna volgt een nadere toelichting per hoofdkostensoort.

Tabel 2.6: Kostenrealisatie per 31 december 2016 in Afl.

Kosten	t/m 31 dec 2016	t/m 31 dec 2015	Begroot	% Begrotings-uitputting
Personeel	368,647,790	371,189,320	370,815,500	99.4%
Werkgeversbijdragen	94,915,883	95,756,422	94,173,800	100.8%
Goederen en diensten	158,242,253	186,488,978	169,610,400	93.3%
Rente LV & VV	217,915,433	200,288,352	215,404,000	101.2%
Subsidies	197,261,468	198,561,835	202,360,700	97.5%
Overdrachten Binnenland	124,358,655	127,536,416	128,403,400	96.8%
Overdrachten Buitenland	19,154,617	1,747,137	20,165,700	95.0%
Bijdragen en afschrijvingen	163,275,448	183,770,136	161,844,400	100.9%
	1,343,771,547	1,365,338,598	1,362,777,900	98.6%

*Bron: Directie Financiën

** Vergelijkende cijfers op basis van de jaarrekening 2015.

Personeel:

De personeelskosten, inclusief overwerkvergoedingen, bedroegen per ultimo 2016 Afl. 368,6 miljoen. Deze realisatie is binnen de begroting gebleven en Afl. 2,5 miljoen lager dan de realisatie van voorgaand jaar.

De salarissen en toelagen resp. de vergoedingen hebben een daling gekend van -Afl. 3,1 miljoen, resp. -Afl. 1,5 miljoen. Daarentegen is de post overwerkvergoedingen met bijna Afl. 1 miljoen overschreden als gevolg van beleidskeuze waardoor meer tijdelijke capaciteit beschikbaar is gesteld aan de Politie, het Gevangeniswezen en Departamento di Aduana.

Werkgeversbijdragen:

De werkgeversbijdragen bedroegen per ultimo 2016 Afl. 94,9 miljoen. Deze realisatie is Afl. 0,8 miljoen lager ten opzichte van voorgaand jaar. De begrotingsoverschrijding van Afl. 0,7 miljoen komt met name door de AZV-premies (+Afl. 0,8 miljoen) en de toeslag AOV/AWW (+Afl.0,3 miljoen). Deze overschrijding wordt deels gecompenseerd met een lagere realisatie van Afl. 0,3 miljoen bij de premies voor de contractanten.

Tabel 2.7 presenteert de omvang en verloop van het ambtenarenapparaat. Uitgezonderd het onderwijzend- en kustwachtpersoneel telt het ambtelijk apparaat per 31 december 2016 24 Fte's minder dan in 2015.

Tabel 2.7: Ontwikkeling personeelsaantallen in FTE

Ministerie	31 december 2015	31 maart 2016	30 juni 2016	30 september 2016	31 december 2016
Ministerie AZWIDO	453	453	456	449	451
Ministerie ROII	285	285	285	282	274
Ministerie TTPC	236	239	240	239	235
Ministerie EZCEM	154	153	154	153	155
Ministerie VOS	247	249	241	241	234
Ministerie SJA	189	192	193	195	196
Ministerie OG	226	227	229	227	221
Ministerie JUS	1,429	1,414	1,412	1,426	1,428
Ministerie FO	654	659	653	652	655
Totaal	3,873	3,871	3,863	3,864	3,849
Onderwijspersoneel	886	867	866	864	882
Kustwachtpersoneel	46	46	53	50	49

*Bron: Departamento di Recurso Humano

Goederen en Diensten:

Goederen en diensten zijn voorlopig gerealiseerd voor een bedrag van Afl. 158,2 miljoen, hetgeen Afl. 11,4 miljoen lager is dan begroot. Ten opzichte van de realisatie bij de jaarrekening 2015 is de realisatie Afl.28,2 miljoen lager. De lagere realisatie ten opzichte van de begroting doet zich al enkele jaren stelselmatig voor. Dit is mede te danken aan het toezicht van de Minister van Financiën op de uitvoering van de begroting, waaronder het toepassen van de verplichtingenstop in het vierde kwartaal, waarbij alleen verplichtingen kunnen worden aangegaan na voorafgaande goedkeuring van de Minister van Financiën.

Rente:

De realisatie van de rente is ten opzichte van de begroting met slechts Afl. 2,5 miljoen, c.q. 1.2% overschreden. In vorige kwartaalrapportages is al melding gemaakt van de ontwikkelingen op de internationale rentemarkt, die een nadelige invloed hebben op de rentekosten van het Land. Met name de variabele rente, de Libor, vertoont een stijgende lijn. In maart 2016 werd een banklening afgesloten van USD 100 miljoen, waarvan onvoorzien de 1^e halfjaarlijkse rentebetaling van Afl. 5,8 miljoen, alsnog in november van dit begrotingsjaar viel. In de suppletoire begroting is dit bedrag opgenomen.

Subsidies:

De subsidies bedragen per ultimo 2016 Afl. 197,3 miljoen wat ruim Afl. 0,7 miljoen minder is dan de realisatie van vorig jaar. Ten opzichte van de begroting 2016 is de realisatie Afl. 5,1 miljoen lager. Bij de post salaris instellingen is er een meevaller van Afl. 4,2 miljoen. Daarnaast zijn de exploitatiesubsidies onderwijs Afl. 0,9 miljoen lager gerealiseerd.

Overdrachten binnenland:

De overdrachten bedragen per eind december 2016 Afl. 124,4 miljoen (Afl. 3,2 miljoen minder dan vorig jaar) en de uitputting van de begroting 2016 is berekend op 96.8%. In deze categorie is de duurtetoeslag aan de APFA-gepensioneerden ten bijdrage van Afl. 50 miljoen verantwoord, welke Afl. 1 miljoen lager is dan begroot. Overige meevallers zijn waarneembaar bij de posten huur, bouw en koopsubsidie (-Afl. 0,2 miljoen), reparatietoeslag (-Afl. 0,1 miljoen) onderstand (-Afl. 1,3 miljoen) en overig gezinnen (-Afl. 0,4miljoen).

Overdrachten buitenland:

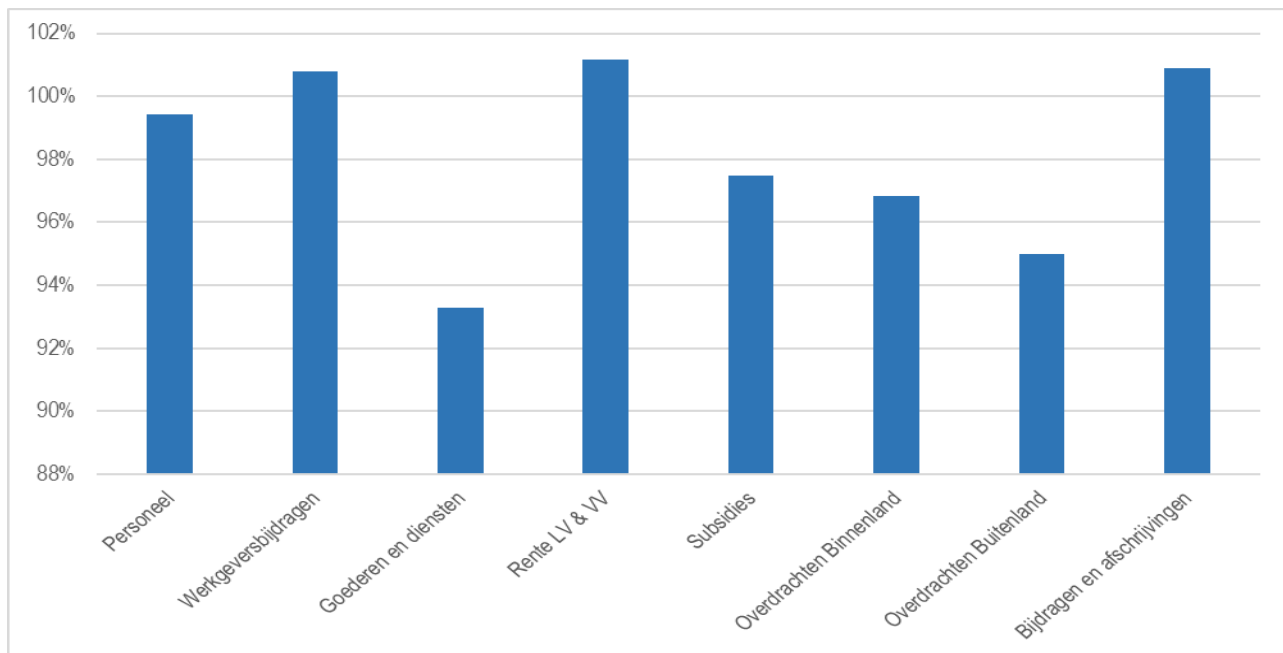
De voorlopig gerealiseerde overdrachten buitenland bedroegen per ultimo 2016 Afl. 19,2 miljoen, oftewel 95% van de begroting. In vergelijking met het vorig jaar laat deze categorie een ogenschijnlijke toename zien van ruim Afl. 17,4 miljoen, welke veroorzaakt wordt door wijziging c.q. verschuiving in kostensoort. De bijdrage van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie werd onder deze categorie verantwoord voor Afl. 12,4 miljoen, terwijl deze vorig jaar werd opgenomen onder hoofdrubriek goederen en diensten. De kosten voor de kustwacht zijn, in afwachting van de factuur, conform begroting opgenomen voor Afl. 5,25 miljoen. Meevallende resultaten zijn waar te nemen bij contributies buitenland en overdrachten internationaal (samen -Afl.1 miljoen).

Bijdragen en afschrijvingen:

De bijdragen en afschrijvingen bedroegen Afl. 20,6 miljoen minder dan de realisatie in 2015. Ten opzichte van de begroting 2016 is deze kostenpost met 0.9% (+Afl.1,4 miljoen) overschreden. De afschrijvingskosten zijn voor Afl. 32,7 miljoen verantwoord op basis van de werkelijke afschrijvingskosten 2015, tegenover een begroot bedrag van Afl. 28,1 miljoen. De uitkeringen aan landsbedrijven zijn, hoewel vergelijkbaar met voorgaand jaar, momenteel Afl. 4,4 miljoen lager dan begroot. De landsbijdrage AZV is voor Afl.40,4 miljoen verantwoord, hetgeen Afl.1,3 miljoen lager is dan begroot, vergeleken met vorige jaar is deze post Afl. 19.6 miljoen lager. De kwijtscheldingen en restituties voor studieleningen zijn verantwoord voor Afl.3,6 miljoen, waar geen begroting tegenover staat. De post reserves en fondsen laten een meevaller zien van Afl. 0,9 miljoen.

Grafiek 2.2 illustreert de uitgavenrealisatie uitgedrukt in procenten van hetgeen begroot.

Grafiek 2.2: Uitgavenrealisatie uitgedrukt als uitputtingspercentage van hetgeen begroot in %

*Bron: Directie Financiën

2.2. Realisatie kapitaalrekening

Ten aanzien van de ontvangsten op de kapitaaldienst is de uitputting vooralsnog 88.8% tegenover een realisatie van 81.3% van de begrote kapitaaluitgaven. In de paragrafen 2.2.1 en 2.2.2 worden de kapitaalontvangsten en –uitgaven nader toegelicht.

Tabel 2.9: Kapitaalrekening per 31 december 2016 in Afl.

Kapitaal ontvangsten	t/m 31 dec 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Verkoop onr. goederen en grond	451,269	11,000,000	4.1%
Kapitaalontvangsten	30,522,634	30,552,300	99.9%
Lokale Kredietaflossing	3,271,729	6,235,900	52.5%
Reserves	4,500,000	4,500,000	100.0%
Vrijgekomen afschrijvingen	32,657,908	28,105,700	116.2%
	71,403,540	80,393,900	88.8%

Kapitaal uitgaven	t/m 31 dec 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Investerings	20,572,593	24,762,900	83.1%
Vermogensoverdrachten	14,800,000	15,375,000	96.3%
Lokale kredietverlening	25,705,584	35,000,000	73.4%
	61,078,177	75,137,900	81.3%

Netto resultaat kapitaaldienst	10,325,363	5,256,000	196.4%
---------------------------------------	-------------------	------------------	---------------

*Bron: Directie Financiën

2.2.1 Kapitaalontvangsten 4e kwartaal

Hieronder volgt een korte toelichting per categorie van de kapitaalontvangsten.

Verkoop onroerend goed:

De realisatie van verkoop onroerend goed bedraagt Afl. 0,5 miljoen (begroot Afl. 11 miljoen). De opbrengsten uit verkoop van het overheidsgebouw van de Douane (begroot op Afl. 11 miljoen) zijn, ondanks een openbare verkoop, per ultimo 2016 nog niet gerealiseerd. Ten tijde van de opstelling van deze rapportage waren er geen andere afgeronde transacties uit de verkoop van verkochte overheidsgebouwen in 2016 bekend. In 2017 zullen opnieuw inspanningen worden verricht om de leegstaande panden te verkopen.

Kapitaalontvangsten:

Een ontvangst van Afl. 3,5 miljoen heeft betrekking op de middelen die voorheen waren toegekend aan SEPB voor de nieuwbouw van de SPO-opleidingen en die teruggestort zijn aan het Land. Het Land zorgt nu voor de realisatie van voornoemd schoolgebouw.

Op 1 oktober 2016 heeft de overdracht van de bezittingen en activiteiten van Valero Aruba aan Land Aruba, in diens capaciteit van aandeelhouder van Refineria di Aruba N.V. plaatsgevonden. Onderdeel van de overdracht was de zogenaamde "settlement payment" van circa Afl. 54 miljoen. De algemene vergadering van aandeelhouders van RDA heeft voor Land Aruba de uitkering voor 2016 vastgesteld op Afl. 27 miljoen, conform hetgeen is begroot.

Lokale kredietaflossing:

De realisatie van Afl. 3,3 miljoen (begroot Afl. 6,2 miljoen) betreft voornamelijk de ontvangen aflossingen uit de meerjarenplan leningen APA voor Afl. 1,1 miljoen, welke op 1 maand na, geheel conform aflossingsschema verlopen. Per ultimo 2016 werd Afl. 2,2 miljoen aan aflossingen van studieleningen ontvangen, hetgeen vergelijkbaar is met vorig jaar.

Vrijgekomen afschrijvingen:

De realisatie van de afschrijvingskosten zijn in 2016 geschat op basis van de werkelijke realisatie 2015. De afschrijvingskosten in de exploitatierekening leiden niet tot uitgaven en worden in de vorm van een vrijval in de kapitaalontvangsten gecompenseerd.

Reserves:

De realisatie van de reserves zijn conform begroting Afl. 4,5 miljoen.

2.2.2 Kapitaaluitgaven per ultimo 4e kwartaal

Hieronder volgt een korte toelichting per categorie van de kapitaaluitgaven.

Investerings:

Per ultimo 2016 bedroeg de voorlopige realisatie van de investeringen Afl. 20,6 miljoen en blijft daarmee ruimschoots binnen de begroting.

Vermogensoverdrachten:

De vermogensoverdrachten bedroegen per eind 2016 Afl. 14,8 miljoen, hetgeen gelijk is 96.3% van de begroting. Verantwoord is de kapitaalstorting ten behoeve van Post Aruba van Afl. 3,8 miljoen en de laatste storting in FDA ten bedrage van Afl. 11 miljoen.

Lokale kredietverlening:

De realisatie van verstrekte studieleningen bedroeg tot en met het 4e kwartaal Afl. 25,7 miljoen. De jaarbegroting bedroeg Afl. 35 miljoen waardoor de begrotingsuitputting per ultimo 2016 berekend is op 73.4%. In vergelijking met de realisatie van het vorige jaar, werd Afl. 6,2 miljoen minder aan studieleningen verstrekt. De lagere realisatie wordt veroorzaakt door een gunstigere koers van de euro ten opzichte van de Arubaanse florin.

Aflossing leningen:

De aflossingen langlopende leningen verlopen conform de vastgestelde aflossingsschema's en bedragen Afl. 213,3 miljoen (begroot Afl. 209,1 miljoen). In deze realisatie is tevens opgenomen Afl. 8 miljoen aan schatkistpromessen die per jaareinde niet waren uitgegeven. In de begroting worden de schatkistpromessen budgetneutraal opgenomen.

3. Meerjarig begrotingsbeleid

3.1 Vooraf

In deze uitvoeringsrapportage is geen actualisatie opgenomen van het meerjarig kader, aangezien het kader verder verfijnd zal worden conform de aanbevelingen van het CAft¹ teneinde voortaan meerjarige mutaties in het kader te incorporeren. Het nieuwe kader zal in de ontwerpbegroting 2018 en tevens in URK Q1 2017 gepresenteerd worden. Hierna volgen de resultaten van de ingezette beleidskeuzes in 2016.

3.2 Voortgangresultaten

De resultaten tot en met het vierde kwartaal van 2016 laten zien dat de ingezette beleidskeuzes aan de middelenkant (maatregelen 1 t/m 3) hebben geresulteerd in een middelentoe name van Afl. 179,1 miljoen, waarvan Afl. 73,8 miljoen aan de invorderingsactie van de Departamento di Impuesto toe te schrijven is en Afl. 105,3 miljoen (Afl. 97,5 miljoen en Afl. 7,8 miljoen) aan beleidskeuze intensivering van de niet-belastingopbrengsten. De beleidstarget aan de middelenkant is in totaal voor 2016 met 107.2% behaald. Onderstaande tabel geeft hiervan een nadere cijfermatige toelichting.

Tabel 3.1: Resultaten meerjarige beleidskeuzes per kwartaal in 2016

Voortgangresultaten MRJ 2017-2020:							
Alle bedragen zijn in Afl. miljoenen	2016 & BW-voorstellen	K1 2016	K2 2016	K3 2016	K4 2016	Subtotaal per beleidskeuze	%
1. Introductie van een alternatieve inkomstenbron							
2. Invorderingsactie DIMP	81.40	23.43	14.31	23.91	12.18	73.82	90.7%
Loonbelasting	8.00	0.82	0.40	0.47	0.82	2.52	31.5%
Winstbelasting	60.00	21.11	11.31	20.35	9.19	61.96	103.3%
Grondbelasting	10.00	1.15	2.02	1.54	1.34	6.06	60.6%
BBO	3.40	0.34	0.57	1.55	0.83	3.29	96.8%
3. a Intensivering niet-belastingopbrengsten	78.20	18.49	20.93	20.15	37.88	97.45	124.6%
b Intensivering niet-belastingopbrengsten (studieleningen)	7.47	0.64	0.77	4.21	2.22	7.84	105.0%
Subtotaal middelenopbrengst:	167.07	42.56	36.01	48.26	52.29	179.11	107.2%
4. Vijf procent minimum jaarlijkse besparing op de personeelskosten	(1.47)	(1.58)	(0.45)	(0.31)	(1.04)	(3.38)	(229.5)%
5. Natuurlijk verloop		-	-	-		-	
6. Taakstelling op goederen en diensten	(17.56)	5.16	(9.16)	(5.37)	(14.31)	(23.68)	(134.8)%
7. Socialisatie en fiscalisering bovenmatige uitkeringen en reparatietoeslag	-	-	-	-	11.60	11.60	
Subtotaal uitgavenreductie:	(19.04)	3.57	(9.61)	(5.68)	(3.75)	(15.47)	81.2%
Totaal:	148.04	46.13	26.40	42.58	48.54	163.65	110.5%

Noot:

1. Voor de invorderingsactie van 2016 hanteert DIMP een target van in totaal Afl. 81.4 mln. Deze target is verspreid over 4 belastingsoorten te weten: loon-, winst-, grondbelasting en BBO. De begrote bedragen voor deze belastingsoorten zijn respectievelijk: loonbelasting Afl. 270.0 mln. waarvan Afl. 8.0 mln. onderdeel is van de lopende invorderingsactie, winstbelasting Afl. 195.0 mln. waarvan Afl. 60.0 mln. onderdeel is van de lopende invorderingsactie, grondbelasting Afl. 59.5 mln. waarvan Afl. 10.0 mln. onderdeel is van de lopende invorderingsactie en BBO Afl. 112.0 mln. waarvan Afl. 3.4 mln. onderdeel is van de lopende invorderingsactie.
2. De inning van niet-belastingopbrengsten waarop geïntenseerd wordt, zijn middelensoorten: boeten, dienstverlening derden, overige middelen, erfpachtrechten, uitkering deelneming, verhuur gronden, verhuuropbrengsten en studieleningen.
3. Positieve getallen geven een stijging aan, en negatieve bedragen geven een daling aan.
4. Het resultaat bij beleidskeuze 4 is inclusief natuurlijk verloop

Tevens is de beleidstarget aan de uitgavenkant met 81.2% behaald. Dit vertaalt zich in een uitgavenreductie van Afl. 15,5 miljoen. Hiervan is een verlaging van Afl. 27,1 miljoen bewerkstelligd door het inzetten van de beleidskeuzes 5% verlaging van de personeelskosten & natuurlijk verloop, en de taakstelling op de post goederen en diensten. Beleidskeuze 7 socialisatie en fiscalisering van bovenmatige uitkeringen en reparatietoeslag is in 2016 niet ingezet. Hierdoor is in kwartaal 4 een toename te zien in de kosten van Afl. 11,6 miljoen.

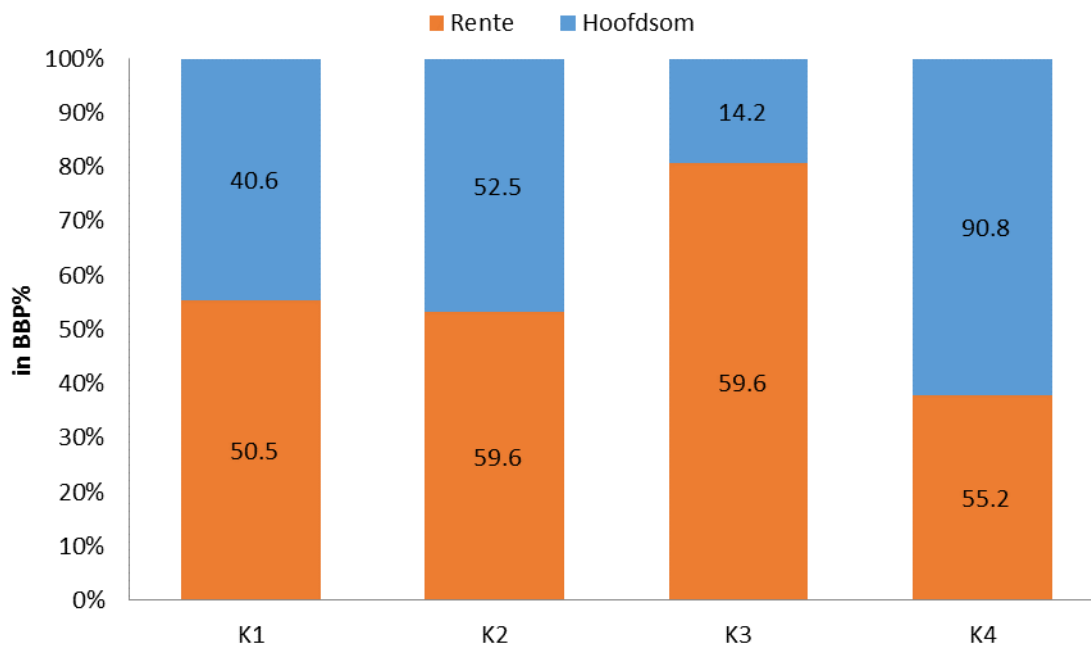
¹ Advies CAft op de vastgestelde Begroting 2017 pag. 6.

4. Financiering en schuldbeheer

4.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid

Conform de Landsverordening d.d. 12 februari 2016 AB. no.5, artikel 2, is voor het jaar 2016 een financieringsbehoefte vastgesteld van Afl. 312.226.100. De minister van Financiën en Overheidsorganisatie is gemachtigd om dit bedrag gedurende dit begrotingsjaar aan geldleningen aan te gaan. In het tweede kwartaal is een buitenlandse lening afgesloten ad USD 100 miljoen (Afl. 180 miljoen). Vervolgens is per eind september een staatsobligatie van Afl. 132,2 miljoen op de binnenlandse markt uitgeschreven. Met deze uitgifte is de in artikel 2 van de begroting opgenomen machtiging tot financiering volledig benut. De middelen van deze uitgifte zijn op een rekening van het Land Aruba bij de Centrale Bank van Aruba gestort en zijn zuiver aangewend voor de schuldendienst in het vierde kwartaal.

Grafiek 4.1: Schuldendienst 2016 in Afl. miljoenen.

*Bron: Directie Financiën

4.2. Schuldstand

De schuldstand per ultimo 4e kwartaal – inclusief latente schulden - staat op Afl. 4.021,32 miljoen, waarvan Afl. 3.912,1 miljoen aan leningen. In onderstaande tabel wordt de schuldstand en de stand van de leningen over de laatste 12 maanden nader belicht.

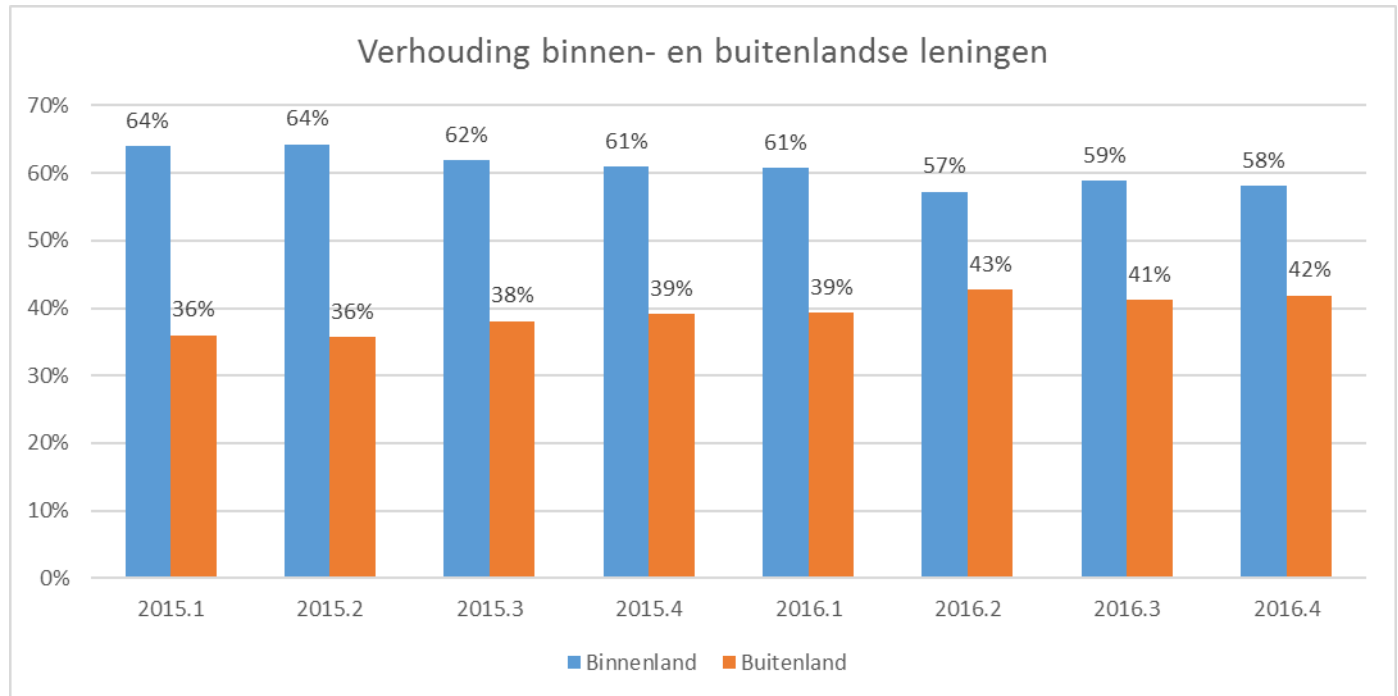
Tabel 4.2: Schuldontwikkeling per kwartaal

	2016	2016	2016	2016
	K1	K2	K3	K4
Binnenlandse leningen				
Promessen en kasgeldlening	73.00	65.00	65.00	65.00
Staatsobligaties	1,165.27	1,107.82	1,240.02	1,171.27
Onderhandse leningen	726.82	726.82	726.82	715.49
Overige leningen	327.28	325.33	323.35	321.34
	2,292.37	2,224.97	2,355.19	2,273.10
Buitenlandse leningen				
Leningen N.I.O.	21.22	19.75	19.75	16.82
Leningen Rijksbegroting	26.93	26.26	26.24	19.58
Overige leningen EUR	8.66	8.21	8.18	7.55
Buitenlandse leningen USD	1,427.20	1,607.20	1,595.00	1,595.00
	1,484.01	1,661.43	1,649.17	1,638.95
Totaal Leningen	3,776.38	3,886.39	4,004.36	3,912.05
% BBP	76.7%	79.0%	84.2%	82.3%
Kortlopende schulden	154.37	104.57	102.86	96.75
Extracomptabele schulden - SVB ¹	-	-	-	-
Extracomptabele schulden - Lease	12.89	12.77	12.52	12.52
Totaal schulden	3,943.63	4,003.73	4,119.74	4,021.32
% BBP	80.1%	81.3%	86.6%	84.6%
BBP ⁴	4,922.30	4,922.30	4,754.70	4,754.70
Noot				
¹⁾ Betreft een vermeende garantie tbv SVB				
⁴⁾ Bron BBP is Centrale Bank van Aruba				

Om het schuldbeheer meer inzichtelijk te maken wordt onderscheid gemaakt in de leningen namelijk; de kortlopende schulden (doorgaans Unmet Financing Requirement of UFR) en de latente schulden. De leningen zijn ingedeeld overeenkomstig de comptabele richtlijnen zodat ook de aansluiting met 's Lands begrotingen en de jaarrekeningen makkelijker wordt.

De kapitaalmarkt waarop een lening is geplaatst is bepalend voor de designatie van een lening als zijnde een binnen- of een buitenlandse verplichting. De domicilie van de schuldeiser speelt daarbij geen rol. Van alle leningen in s'Lands portfolio per ultimo het vierde kwartaal 2016 zijn 58.1% op de lokale markt geplaatst.

Grafiek 4.3: Verhouding binnen- en buitenlandse schulden

*Bron: Directie Financiën

4.3. Schuldendienst per 31 december 2016

De schuldendienst verloopt volledig conform planning (zie tabel 4.3), waardoor over het vierde kwartaal 2016 zoals verwacht Afl. 423 miljoen is betaald aan rente en aflossingen.

Tabel 4.3: Verloop schuldendienst 2016 in Afl. miljoenen

	Aflossing	Rente	Totaal	Halfjaarlijkse Totalen
Kwartaal 1	40.6	50.5	91.1	
Kwartaal 2	59.6	52.5	112.1	203.2
Kwartaal 3	14.2	59.6	73.8	
Kwartaal 4	90.8	55.2	146.0	219.8
Totaal	205.2	217.8	423.0	

*Bron: Directie Financiën

In dit kwartaal is Afl. 90,8 miljoen besteed aan aflossingen van annuïteiten- en balloon-leningen, waarbij Afl. 34 miljoen aan een 6.7% balloon-lening uit 2004 en Afl. 34,8 miljoen aan een 6.0% balloon-lening uit 2009. Deze leningen zijn aldus vervangen met de in september uitgeschreven lening van 4.75% p.a.

Voor de schuldendienst over dienstjaar 2016 jaar stond Afl. 423,1 miljoen in de planning. Dit bedrag is voor Afl. 180 miljoen gefinancierd met een buitenlandse lening en voor Afl. 132,2 miljoen middels een staatsobligatie op de binnenlandse markt. De schuldendienst is voor ca. Afl. 111 miljoen (26%) gedragen door de opbrengsten van het Land. Zoals eerdergenoemd, de in artikel 2 van de begroting 2017 opgenomen machtiging tot financiering is reeds in het derde kwartaal volledig benut. Er is nadien geen suppletoire machtiging verzocht en er zijn geen nieuwe leningen gesloten.

4.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden van het Land bestaat grotendeels uit schulden aan handelscrediteuren zowel in binnen- als in het buitenland, alsook schulden aan overheidsinstellingen en deelnemingen. Deze schulden (inclusief latente schulden) stonden aan het eind van het eerste kwartaal op Afl. 167,3 miljoen en per ultimo 2016 op Afl. 109,3 miljoen. De stand van deze schulden fluctueert aldus ruim binnen de gangbare normen. Het door het AZV aangemelde tekort over 2015 (Afl. 6,21 miljoen) is in oktober uit kas betaald, zonder beroep te doen op de bijzondere financieringsmachtiging van de landsverordening AZV (AB 1992 no.18). Immers, er ontstond aan het einde van het jaar, bij de vaststelling van de gewijzigde begroting een lagere financieringsbehoefte van ruim Afl. 5 miljoen. De financiële ruimte werd gebruikt om het structurele AZV-tekort te betalen. Betreffende de schulden aan APFA zij volledigheidshalve vermeld dat er bij deze cijfers vooralsnog gebruik wordt gemaakt van de door het pensioenfonds aangeleverde cijfers.

Tabel 4.5: Kortlopende schulden in Afl. miljoenen

	2015				2016			
	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
Vlottende Passiva:								
UFR - buitenland	9.89	10.75	10.65	12.71	9.86	9.07	9.64	9.66
UFR - binnenland	129.80	155.82	94.45	92.12	144.51	95.50	93.22	87.08
	139.69	166.57	105.10	104.83	154.37	104.57	102.86	96.75
Latente Schulden:								
Huurovereenkomst AREH N.V.	13.35	13.24	13.13	13.01	12.89	12.77	12.65	12.52

*Bron: Directie Financiën

Betalingen uit hoofde van de overeenkomst tussen Land Aruba en AREH N.V. worden zowel in de begrotingen als de jaarrekeningen verantwoord als huurkosten. De aan deze overeenkomst verbonden bedragen worden volledigheidshalve vermeld, ook al is er geen sprake van rentelasten of aflossingen.

5. Stand van zaken van het financieel beheer

De stand van zaken ten aanzien van het financieel beheer van het Land wordt in de kwartaalrapportages op hoofabstractieniveau opgenomen. Het betreft de voortgang van de verrichte activiteiten met betrekking tot de verdere verbetering van het financieel beheer in het algemeen en de PEFA (Public Expenditure and Financial Accountability) indicatoren in het bijzonder. Het PEFA framework bestaat uit standaard hoofdindicatoren die zijn onderverdeeld naar zes deelgebieden. Om zoveel mogelijk aan te sluiten met de in juli 2015 uitgevoerde PEFA Self Assessment, wordt langs de lijnen van deze zes deelgebieden gerapporteerd over de voortgang van het financieel beheer. Ten overvloede wordt hierbij aangegeven dat Aruba in juli 2015 op 17 van de 27 gemeten standaard hoofdindicatoren (63%), gelijk of beter scoorde dan de norm.

Tabel 5.1: Betrouwbaarheid van de begroting

Werkzaamheden Betrouwbaarheid van de begroting	Status:
Verbetering monitoring van de uitvoering van de begroting, kosten uitputting gericht	Gereed + Continue Proces
Verbetering monitoring van de uitvoering van de begroting, opbrengsten realisatie gericht	Gereed + Continue Proces

Door verbeterde monitoring en borging van de begrotingsuitvoering in relatie tot de vastgestelde begroting is de betrouwbaarheid van de begroting 2016 van Aruba in navolging op de begrotingsjaren 2012, 2013, 2014 en 2015 verder verhoogd. De samenwerking tussen het bestuurlijke en ambtelijke (uitvoerings) apparaat en nauwlettende monitoring van zowel de middelen als de kosten is in 2016 verder en beter geborgd. De monitoring van het tekort per kwartaal van 0,3% ultimo het 1^e kwartaal 2016, 0,5% ultimo het 2^e kwartaal 2016, 1,53% per ultimo 3^e kwartaal 2016, een onvoorziene verlaging van het BBP door de CBA in het 3^e kwartaal 2016, en 2,0% per ultimo 2016 staven dit.

Tabel 5.2: Volledigheid en transparantie

Werkzaamheden Volledigheid en transparantie	Status:
Informatie over financiering begrotingstekort opnemen in toelichting begroting	Gereed + Continue Proces
Informatie over schuldbestand en schuldontwikkeling opnemen in toelichting begroting	Gereed + Continue Proces
Informatie over financiële activa (investeringen) opnemen in begroting	In uitvoering
Standaardrapportagemodel ontwerpen	Gereed
Controle op de rekeningen van de fiscale rapporten die door de autonome overheidsinstellingen en publieke ondernemingen worden geleverd.	In uitvoering
Geconsolideerd overzicht van Deelnemingen en overige entiteiten die een financieel risico kunnen opleveren	In uitvoering
Oprichten Coördinatie Bureau Subsidies	Gereed
Opzetten Website Financiële informatie	Gereed
Initiatie testfase factuur in omloop project bij Directie Financiën	In uitvoering

De begroting 2016 en 2017 geven nu nog meer een volledig en transparant beeld weer van de financiële ramingen, de beleidsvoornemens, financiële risico's en de resultaten over de afgelopen begrotingsjaren.

Met betrekking tot de indeling van de begroting is sprake van een consistente indeling in zowel functionele als wel economische classificatie en consistente toepassing van de standaarden. Als gevolg van de vaststelling van de Collectieve Sector land Aruba, de verbeterde aandacht voor de Financiële Vaste Activa in de jaarrekening en het oprichten (inclusief bestaan en werking) van een Coördinatie Bureau Overheids Subsidies, is het toezicht op, en de verslaggeving over de eventueel financieel risico vormende entiteiten verder verbeterd en geborgd. De overheid heeft nu meer tijdig en volledig (in)zicht in de financiële situatie van deze entiteiten waardoor een risico voor de begroting van Aruba is gemitigeerd.

Per januari 2016 is er een aparte webpagina opgezet waarin alle publiceerbare financiële informatie beschikbaar is. Onder andere, vastgestelde begrotingen, uitvoeringsrapportages, vastgestelde jaarrekeningen, rapport personeelsaantallen en kosten.

Tabel 5.3: Beleidsmatig begroten

Werkzaamheden Beleidsmatig begroten	Status:
Tijdige en volledige terugkoppeling aan ministeries inzake inkortingen en wijzigingen	Gereed
Structurele overleg directies met Ministerie van Financiën en Overheidsorganisatie	Gereed + Continue Proces
Bevorderen communicatiestructuren om financieel beleid van Ministerie van Financiën en Overheidsorganisatie bekend te maken bij alle ministeries;	Gereed
Naleving jaarlijkse budget kalender en minstens zes weken van te voren voorleggen aan ministeries, departementen en agentschappen.	In uitvoering
Detailbegroting vier weken van tevoren voorleggen aan ministeries, departementen en agentschappen.	In uitvoering
Intensiveren begrotingsoverleg met begrotingscoördinatoren van Bureau van alle ministers	Continue Proces
Tijdigheid begrotingen en suppletoire begrotingen	Gereed en Continue proces
Introductie van reguliere wetgevingsoverleg en permanente (wekelijkse) afstemming tussen Minister van Financiën & Overheidsorganisatie, het Secretariaat van de ministerraad, Directie Wetgeving & Juridische Zaken, en Directie Financiën;	Gereed + Continue Proces
Bevordering van de planning ten aanzien van de voorbereiding en samenstelling van voornoemde documenten;	Continue Proces
Samenspraak, overleg met Raad van Advies.	Gereed + Continue Proces

Alle begrotingen van de ministeries van het Land, inclusief van de Colleges van Staat zijnde Staten van Aruba, Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) en de Raad van Advies, het Landsbedrijf DOW en het begrotingsfonds TPEF, voor het dienstjaar 2017 zijn door de Staten in november 2016 goedgekeurd en vastgesteld. Tijdige goedkeuring en vaststelling van Landsverordening tot wijziging van de begrotingsverordening 2016, met tegelijkertijd in relatie hiermee, de goedkeuring en vaststelling van de Landsverordening houdende voorzieningen in verband met de privatisering van het Landslaboratorium en de Landsverordening regelende machtiging tot een dadingsovereenkomst met stichting FCCA.

De transitie en implementatie van output-gerichte subsidieverstrekking aan gesubsidieerde instellingen Openbaar Nut, niet zijnde Onderwijs of Vervoer heeft in samenhang met PEFA deelgebied volledigheid en transparantie, een positief direct effect op het beleidsmatig begroten.

Tabel 5.4: Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting

Werkzaamheden Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting	Status:
--	----------------

Verrichten van enquêtes onder het personeel over laatste drie jaar.	In uitvoering
Introductie helpdeskfunctie salarisadministratie bij Directie Financiën	In uitvoering
Project verkorting doorlooptijd verplichtingen bij Directie Financiën	In uitvoering
Implementatietraject van het ASYCUDA-systeem van de douane	In uitvoering
CNI en het VCP projecten bij de Douane.	In uitvoering
Specifieke cursus voor importeurs (inclusief brokers) inzake geldende regels en procedures bij de import, februari 2017	In uitvoering
Implementatie van de Electronic Payment Processing Asycuda (EPA) bij de Douane, met als doel betalingen per cheque te minimaliseren en automatische matching van betalingen en verbandcontroles mogelijk te maken	Gereed
Implementatietraject HR Module binnen de Payroll Systeem Aruba	In uitvoering
Digitalisering van alle personeelsdossiers van overheidswerknemers.	Gereed
Opvoeren van gescande documenten in de HRM-module van het PSA.	In uitvoering
Implementatie van het 'middleware software key2' datadistributie.	In uitvoering
Project functiehuis Land.	In uitvoering
Inlopen achterstanden in zowel de heffing als in de invordering (Belastingdienst)	In uitvoering
Implementatie van een aantal wetsaanpassingen om diverse processen binnen de Belastingdienst efficiënter te maken en het ontvangstmoment van opbrengsten te optimaliseren	In uitvoering
Kommiesopleiding Heffing, Inning en Controle teneinde vaktechnisch kwaliteit te kunnen waarborgen bij de Belastingdienst	In uitvoering
Uitvoeren van IT-audit op de salarisadministratie door de Centrale Accountantsdienst	Gereed

Het innen van achterstallige belastingen en de uitvoering van invorderingsacties verloopt steeds meer conform planning. Met de implementatie van de datadistributie is gestart door middel van "middleware software key2". Hierdoor zal de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister geregistreerde basisgegevens centraal distribueren. Dit zal resulteren dat het DRH, andere overheidsdiensten en semioverheidsinstellingen automatische mutaties vanuit de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister kunnen ontvangen. Deze software is de directe oplossing om de kwaliteit van de gegevens van het personeelsbestand (PSA) te waarborgen. Ook de door DRH geleide traject HR module binnen het Payroll systeem Aruba is nu in de uitvoerende fase welke het integraal HR-management binnen de overheid bevordert en financiële projecties van personeelskosten verder professionaliseert.

Daarnaast is gestart met het project functiehuis Land. Doel van het project is om het beloningsbeleid te vernieuwen middels het actualiseren van functiebeschrijvingen en –waardering. Ook de koppeling tussen het functieboek en formatiebeleid wordt hiermee geborgd.

Door middel van inhuur van capaciteit is meer aandacht gegeven aan de diepgang van onderzoeken naar de interne beheersing en de begrotingsuitvoering. Tegelijkertijd is een IT-audit verricht naar de salarisadministratie en wordt door middel van kennisoverdracht invulling gegeven aan de kwaliteitsverbetering van de Accountantsdienst. In samenhang met de opzet van een monitoringssysteem om de bevindingen en aanbevelingen van de auditdiensten uit te voeren en te monitoren moet de Planning & Control cyclus nog beter gaan functioneren(zie verder).

Het CNI-project bij de Douane houdt in dat ter bevordering van de compliance, de controle op de invoer middels aangifte en corresponderende bijlagen eerder in het proces worden verricht. Het VCP-project is de implementatie van een specifieke module binnen de ASYCUDA-applicatie. VCP staat voor 'Voluntary Compliance Program' en is een module waarin bepaalde registraties worden gedaan om zodoende een profielschets te kunnen maken van de importeurs (inclusief brokers). Het gaat er met name om dat het proces van inkleding efficiënter wordt gemaakt en controles doelgericht kunnen worden gedaan. De

bestaande wetgeving zal hiertoe worden aangepast om het intrekken van vergunning om goederen te mogen importeren kan worden ingetrokken (als sanctie).

Tabel 5.5: Administratie, vastlegging en verslaggeving

<i>Werkzaamheden Administratie, vastlegging en verslaggeving</i>	<i>Status:</i>
Standaard rapportages collectieve sector integreren in rapportage Land Aruba.	Gereed
Tijdigheid opleveren jaarrekening	Continue Proces
Implementatie project vastlegging administratieve organisatie Directie Financiën in Rules	Gereed + Continue proces
Herziening van de administratieve organisatie en interne controle van het Debiteurenbeheer	In uitvoering
Aanname saneringsvoorstel ten aanzien van de studieleningenportefeuille 2001 – 2015	Gereed
Uitvoeren audit door de Centraal Accountantsdienst naar de betrouwbaarheid van de ontvangstenstaat van de Belastingdienst	Gereed

De per kwartaal opgemaakte uitvoeringsrapportages zijn verder verfijnd en ingevuld met de nodige informatie. Het opmaken van deze rapportages heeft een katalyserende werking gehad op adequaat en tijdige aansluitingen tussen de financiële administratie en de onderliggende bronbestanden, evenals de vastlegging van verplichtingen en de waarborging van de betrouwbaarheid van de informatie. Door betere afstemming en uitvoering is de afgelopen periode sprake geweest van een tijdige goedkeuring en vaststelling van de Landsverordening tot vaststelling van het saldo van de jaarrekening 2015, inclusief het rapport van de Algemene Rekenkamer inzake beoordeling van de jaarrekening 2015 van het Land en het rapport van bevindingen van de Centrale Accountantsdienst. Ook de verdere uitvoering van (IT)audits hebben in samenhang met het vorige (PEFA) aandachtsgebied, meer invulling gekregen.

Het 'Rules' programma bij Directie Financiën is geïmplementeerd, waardoor bevindingen van verrichte audits door de auditdiensten bij de Directie Financiën worden geregistreerd en gemonitord op uitvoering van de bevindingen en aanbevelingen. De Directie Financiën zal het voortouw nemen om tot een systematische vastlegging van de bevindingen van de auditororganen te geraken.

Tabel 5.6: Extern toezicht en controle

<i>Werkzaamheden Extern toezicht en controle</i>	<i>Status:</i>
Plan van aanpak ten aanzien van dit verbeterpunt wordt thans besproken tussen Directie Financiën, Centrale Accountantsdienst en het Bureau van de Minister van Financiën & Overheidsorganisatie.	In uitvoering

Het deelgebied extern toezicht en controle vormt het sluitstuk van de financiële cyclus. Eerder is aangegeven welke verbeterslag is gemaakt met betrekking tot de verantwoordingen aan de Staten. De tekortkomingen met betrekking tot een accountantscontrole op de jaarrekening van het land Aruba om te komen tot een controleverklaring zijn in zoverre opgepakt dat in het laatste kwartaal de nodige acties zijn gezet ter versterking van zowel de Centrale Accountants Dienst als wel de Algemene Rekenkamer Aruba. Door middel van een op te zetten "roadmap" worden tegelijkertijd de noodzakelijke verbeteringen op het gebied van de AO/IB en het vaststellen van heldere normenkaders opgenomen. Ook de eerdergenoemde uitvoering van IT-audits naar de informatie systemen zal bijdragen aan de totstandkoming van de controleverklaring bij de verantwoording.

6. Liquiditeitsoverzicht

6.1. Inleiding

De onderstaande tabel presenteert de liquiditeitsrealisatie per 31 december 2016. Voor de presentatie van de liquiditeitsstromen wordt gebruik gemaakt van het door de Centrale Bank van Aruba in haar publicaties gehanteerde "Government Financial Operations"-formaat. Een volledige aansluiting met Lands begroting is niet direct mogelijk, omdat verschillende stelsels aan de verschillende overzichten ten grondslag liggen. De doelstelling achter het bestaan van dit overzicht is niet om de begroting te kunnen volgen, maar om de inzet van het werkkapitaal van het Land inzichtelijk te maken. Alle in dit overzicht opgenomen bedragen, inclusief de bedragen over voorgaande periodes, zijn voorlopige cijfers.

De ontvangsten over het vierde kwartaal zijn ca. Afl. 10 miljoen hoger uitgekomen dan geprojecteerd. Ook aan de uitgavenkant is gelijk aan de derde kwartaal een verschil te zien van ca. Afl. 10 miljoen per maand. Door de sterke kaspositie aan het begin van het kwartaal konden deze hogere uitgaven worden toegestaan zonder dat dit een toename veroorzaakt in de achterstanden bij de handelscrediteuren. De stand van de kortlopende schulden is in feite met Afl. 6 miljoen afgenomen.

Tabel 6.1: Liquiditeitsrealisatie 2016

2016	JAN	FEB	MAR	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	<i>in AFL. Mn.</i>											
	real.	real.	real.	real.	real.	real.	real.	real.	real.	real.	real.	real.
1. Ontvangsten												
1.1. Directe belastingen	51.35	43.66	46.21	40.84	99.08	44.93	57.84	31.35	28.44	35.42	57.65	52.63
1.2. Indirecte belastingen	32.37	32.31	31.90	35.29	31.61	34.60	33.96	36.70	35.08	50.26	32.39	42.34
1.3. Niet-belastingontvangsten	2.29	2.74	5.53	2.23	6.82	2.93	3.15	5.15	5.78	5.41	5.18	28.84
1.4. Overige ontvangsten	11.68	11.61	9.62	8.79	14.28	10.41	11.00	8.93	15.66	10.53	8.32	18.20
TOTAAL:	97.69	90.32	93.27	87.14	151.79	92.86	105.94	82.13	84.95	101.62	103.54	142.02
2. Uitgaven												
1. Salarissen	35.73	28.65	28.60	28.89	28.76	54.30	28.79	32.95	28.14	28.51	36.51	31.15
2. Werkgevers bijdrage	5.66	8.87	12.34	9.40	9.44	9.17	9.13	5.53	5.59	9.21	5.45	11.98
3. Salaris subsidie	15.26	10.43	12.73	12.24	9.72	20.23	14.75	11.07	14.57	9.63	13.86	15.96
4. Goederen en diensten	11.81	19.78	23.89	22.87	18.74	21.40	15.79	20.78	20.43	21.82	18.61	16.09
5. Rente	1.75	16.48	32.31	7.12	14.33	31.06	15.42	19.09	25.12	8.73	18.63	27.81
6. Ontwikkelingsfonds	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.84	1.84	1.84	1.84	0.00	0.00	3.64
7. Investerings	0.26	0.95	0.21	0.63	0.03	0.39	0.17	0.34	1.24	1.39	1.06	3.08
8. Verrek., uitk. en bijdragen	5.26	10.95	8.11	8.11	22.70	12.87	11.65	8.91	13.80	12.24	5.31	8.11
9. Overdrachten en subsidies	12.77	4.41	20.93	14.23	12.98	14.51	17.04	10.72	12.26	17.11	10.39	15.68
10. Items n.i.e.	(0.10)	(0.47)	(0.05)	(1.32)	(0.04)	(0.17)	-0.50	-0.02	-0.02	-0.03	-0.03	-0.77
TOTAAL:	88.40	100.05	139.06	102.16	116.66	165.61	114.08	111.21	122.97	108.61	109.79	132.73
3. Leningen minus terugbetalingen												
1. Leningen	0.50	2.53	0.21	2.03	0.34	0.73	11.34	4.09	0.29	0.49	0.65	4.78
2. Aflossingen	0.00	0.11	0.23	0.00	0.23	0.00	0.11	0.23	0.00	0.16	0.11	0.11
TOTAAL:	0.50	2.42	-0.02	2.03	0.11	0.73	11.23	3.86	0.29	0.33	0.54	4.67
4. Net buitenlands kapitaal												
A. Leningen buitenland	0.00	0.00	0.00	0.00	180.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
B. Aflossingen buitenland	0.07	0.00	8.08	0.19	0.00	0.06	0.00	0.00	12.20	11.52	0.00	9.08
TOTAAL:	(0.07)	0.00	-8.08	(0.19)	180.00	(0.06)	-	0.00	(12.20)	-11.52	-	(9.08)
5. Net binnenlands kapitaal												
A. Leningen binnenland	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	132.20	0.00	0.00	0.00
B. Aflossingen binnenland	0.72	0.84	30.85	0.65	0.65	66.10	0.66	0.66	0.66	0.67	0.67	69.42
TOTAAL:	(0.72)	(0.84)	(30.85)	(0.65)	(0.65)	(66.10)	(0.66)	(0.66)	131.54	(0.67)	(0.67)	(69.42)
Eindsaldo	91.20	78.21	(6.49)	(24.39)	189.99	50.35	30.32	-3.28	77.75	58.24	50.78	(23.10)

*Bron: Directie Financiën

7. Collectieve Sector

De Minister van Financiën en Overheidsorganisatie heeft op 31 maart 2016 de collectieve sector voor de periode vanaf 1 januari 2016 vastgesteld. De collectieve sector bestaat uit de volgende entiteiten:

- Land Aruba
- het uitvoeringsorgaan AZV
- de Sociale Verzekeringsbank
- Serlimar
- Aruba Tourism Authority
- Universiteit van Aruba

Zoals eerder vermeld zijn de standaard rapportages van de entiteiten die de collectieve sector vormen naar het Land toe een nieuwe ontwikkeling. Voor het vierde kwartaal van het dienstjaar 2016 hebben alle entiteiten die tot de collectieve sector behoren hun kwartaalcijfers tijdig geleverd.

Tabel 7.1 geeft de opbrengsten, kosten en het resultaat van elke entiteit binnen de collectieve sector weer.

Het exploitatieresultaat van Land Aruba bedraagt Afl. -110,5 miljoen (zie tabel 7.1) terwijl het overschot op de kapitaaldienst bedraagt Afl. 10,3 miljoen. Daarmee komt het financieringstekort van Land in enge zin op Afl. 100,2 miljoen (zie tabel 1 in de samenvatting).

Tabel 7.1: Periode resultaat collectieve sector

	Opbrengsten per 31 december 2016	Kosten per 31 december 2016	Resultaat per 31 december 2016
Land Aruba	1.233.276.212	1.343.771.547	(110.495.335)
AZV	393.765.409	399.265.409	(5.500.000)
SVB	350.491.445	345.510.661	4.980.785
ATA	93.713.100	87.909.300	5.803.800
UA	13.557.694	12.140.675	1.417.019
Serlimar	16.562.415	18.442.696	(1.880.280)
Totalen	2.101.366.276	2.207.040.288	(105.674.012)

Ministerie van Financiën en overheidsorganisatie

L.G. Smith Blvd. 76

Oranjestad, Aruba

Tel. (297) 528 4900

www.overheid.aw